

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Bakalářská práce

Jitka Kocková

2008

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Jindřichův Hradec

Bakalářská práce

Jitka Kocková

2008

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra veřejného sektoru

Komparace příspěvkové organizace a akciové společnosti zřizované ÚSC

Vypracoval:

Jitka Kocková

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Nový

Karlovy Vary, duben 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
»Komparace příspěvkové organizace a akciové společnosti zřizované ÚSC«
jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Karlovy Vary, duben 2008

podpis studenta

Anotace

Komparace příspěvkové organizace a akciové společnosti zřizované ÚSC

Na příkladu dvou zoologických zahrad budou porovnávány důvody pro volbu právní formy organizace zřizované ÚSC.

duben 2008

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Ing. Janu Novému

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah

Úvod	1
1 Metodická část	3
2 Teoretická část.....	4
2.1 Právní úprava zoologické zahrady	4
2.2 Organizace zřizované územně samosprávnými celky	7
2.3 Příspěvková organizace zřízená územně samosprávným celkem	8
2.4 Akciová společnost	12
2.5 Financování	16
2.6 Účetnictví v příspěvkové organizaci	21
2.7 Odměňování pracovníků	24
3 Praktická část.....	25
3.1 Zoo zahrada Dvůr Králové nad Labem a. s.	25
3.2 Zoologická zahrada hlavního města Prahy p. o.	27
3.3 Komparace získávání finančních prostředků	29
3.4 Ekonomická soběstačnost	44
Závěr	47
Literatura	49
Seznam grafů.....	50
Seznam tabulek	51

Úvod

„Zoologická zahrada je ve své podstatě vědecké a osvětové zařízení určené k chovu ohrožených zvířat v zajetí, pokud možno v podmínkách co nejbližších přirozenému životu druhu v přírodě“¹. Posláním zoologických zahrad je založeno na respektování důstojnosti chovaných zvířat. Je to organizace vykonávající veřejně prospěšnou činnost. Tato činnost vychází převážně ze stanov a etického kodexu Unie Českých a Slovenských zoologických zahrad, který určuje jejich hlavní cíle. V etickém kodexu se zoologické zahrady zavazují:

- přispívat k přežití ohrožených druhů zvířat,
- upřednostňovat chov a rozmnožování zvířat před jakýmkoliv finančním prospěchem,
- prosazovat zájmy ochrany přírody, zachování druhů,
- podporovat a rozšiřovat výzkum v oblasti chovatelství a ochrany přírody,
- podporovat veřejné vzdělávací programy a šířit odborné poznatky mezi ostatní členy.

Plnění těchto úkolů a cílů, můžeme označit jako produkci veřejných statků.

V České republice v současné době existují podle právní formy zoologické zahrady dvojího typu. Je to nezisková veřejnoprávní organizace příspěvkového typu, které jsou zřizovány státními či obecními organizacemi. Druhým typem je nezisková soukromoprávní organizace typu obchodní společnosti podle občanského zákoníku, konkrétně akciová společnost.

V posledních letech se v některých oblastech, především ve zdravotnictví, ukazuje tendence k transformaci nemocnic a dalších lůžkových zařízení z příspěvkových organizací na obchodní společnosti. Krajszí zastupitelé a hejtmani krajů předpokládají, že nemocnice jako obchodní společnosti budou lépe hospodařit a tyto předpoklady se do jisté míry v některých krajích potvrzují. Další výhodou vidí zastupitelé v lepší kontrole nemocnic, hlavně v případě akciových společností, které musí ze zákona zřizovat

¹ *Seznam encyklopedie* [online]. 1996, 7. 12. 2007 [cit. 2007-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/464912-zoologicka-zahrada>>.

dozorčí radu a jsou tu přesně stanovena pravidla kontroly. Může se tak zdát, že příspěvková organizace není schopna plnit svou funkci a dosahovat cílů, pro které byla zřízena.

V Obchodním rejstříku bylo k 1. lednu 2008 vedeno 92 nemocnic, z nichž 35 je příspěvkovou organizací, což činí 38,04% z celkového množství, akciových společností je 28, 26%, společností s ručním omezeným je 29,34%, obecně prospěšné společnosti jsou 3 a tvoří tak 3,26% nemocnic a komanditní společnost je pouze jedna a tvoří tak pouze 1,08% z celkového počtu. Je zřetelné, že nemocnice, které jsou obchodními společnostmi převažují, a je zřejmé, že v mnohých krajích ještě nedošlo k plánované transformaci na obchodní společnost.

Je možné, že tento zřetelný trend se projeví i v ostatních oblastech neziskového sektoru, a tedy i v oblasti zoologických zahrad. Otázkou je, zda i to, co se zdá výhodné v oblasti zdravotnictví, může být výhodné v jiných oblastech a zda tento trend můžeme očekávat i v oboru zoologických zahrad, přestože tyto dvě oblasti vychází úplně z odlišných principů fungování, které jsou dány především financováním a zákaznickem organizací. Osobně se domnívám, že transformace zoologických zahrad na akciovou společnost může být ku prospěchu jak zoologické zahradě, tak i zřizovateli. Každá z těchto právních forem má zcela jistě své výhody a nevýhody, které se týkají založení, hospodaření, financování, disponování s majetkem, rozhodování atd., které lze určitě vztáhnout na všechny zoologické zahrady v České republice.

Cílem této práce je tyto výhody a nevýhody najít a porovnat, která právní forma je v dané situaci vhodnější a případně zvážit a zjistit, jaké důvody mají územně samosprávné celky k volbě určité právní formy.

V teoretické části této práce nejdříve objasním a vysvětlím základní pojmy, se kterými pracuji, jako zoologická zahrada, příspěvková organizace a akciová společnost. Dále se budu věnovat problematice fungování těchto forem, včetně možností jejich financování, účetnictví a odměňování v nich.

V praktické části práce nejprve popíšu obě organizace včetně jejich historie. Dále budu analyzovat celkové a vlastní příjmy obou organizací. Zaměřím se také na získávání dalších příjmů, zejména pak na dotace, dárcovské sms, zoadopci, příjmy z reklam apod. Dalším bodem praktické části bude analýza ekonomické soběstačnosti obou organizací.

1 Metodická část

Abych dosáhla prvního cíle této práce, tedy najít a zhodnotit výhody a nevýhody zoologické zahrady buď v právní formě akciové společnosti, nebo ve formě příspěvkové organizace, budu porovnávat podmínky provozování jednotlivých právních forem, které jsou upraveny těmito právními předpisy:

- Obchodní zákoník,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a navazující pokyny Ministerstva financí,
- Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví,
- Nařízením vlády č. 564/2006 o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

V praktické části práce použiji metodu mezipodnikového srovnávání. Zaměřím se zde především na získávání peněžních prostředků, hlavně na to, pro kterou právní formu je získávání peněžních prostředků jednodušší a která právní forma je v získávání peněžních prostředků úspěšnější. Budu analyzovat především celkové a vlastní příjmy, veřejné dotace a příjmy z darů a sponzoringu. Všechny tyto příjmy budu vztahovat k počtu návštěvníků. Ze všech možností, má tato možnost největší vypovídací schopnost. Pokud bych vše vztahovala k počtu zvířat, nebylo by zajištěno objektivní posouzení, neboť každé zvíře má jiné nároky na prostor, krmení a další péči.

Jako nejvýznamnější ukazatel, podle kterého se budu řídit, je ekonomická soběstačnost. Ekonomická soběstačnost je podíl vlastních příjmů k celkovým nákladům eventuelně výdajům. Je-li vyjádřena v procentech, vyjadřuje, do jaké míry je organizace schopna financovat provoz z vlastních příjmů. Pro potřeby této práce budu pracovat s dvěma variantami vlastních příjmů. Tedy vlastní příjmy bez sponzorských darů a vlastní příjmy se sponzorskými dary. Toto rozlišení by mělo postihnout schopnost společnosti získávat sponzorské dary.

2 Teoretická část

2.1 Právní úprava zoologické zahrady

Zoologické zahrady se řídí zákonem č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad. „*Tento zákon upravuje podmínky pro vydání licence k provozování zoologických zahrad, postup při vydávání licence, kontrolu nad dodržováním povinností plynoucích z tohoto zákona, základní podmínky pro poskytování dotací ze státního rozpočtu a jiných veřejných zdrojů provozovatelům zoologických zahrad a sankce za porušení povinností stanovených tímto zákonem.*“¹

Podle tohoto zákona je zoologická zahrada trvalé zařízení, v kterém se chovají volně žijící živočichové, popřípadě též zvířata domácí a tyto zvířata jsou nejméně 7 dní v kalendářním roce vystavovaná pro veřejnost. Tento zákon určuje i posláním zoologický zahrad, které je v souladu s právem Evropských společenství. V rámci tohoto posláním se zoologické zahrady snaží zachovat biologickou rozmanitost a vychovávat veřejnost k ochraně přírody.

Označení zoologická zahrada může užívat pouze provozovatel, kterému vydalo Ministerstvo životního prostředí licenci. O tuto licenci může požádat právnická i fyzická osoba, která chce provozovat zoologickou zahradu. Tato žádost musí obsahovat:

- „*obchodní firmu nebo název, identifikační číslo, bylo-li přiděleno, sídlo a právní formu, dále jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu osob, které jsou členy statutárního orgánu žadatele, je-li žadatelem právnická osoba,*
- *jméno, příjmení, popřípadě dodatek, datum narození, identifikační číslo, bylo-li přiděleno, a místo trvalého pobytu, je-li žadatelem fyzická osoba,*
- *označení osoby vlastníka a osoby zřizovatele zoologické zahrady, nejsou-li totožné s osobou žadatele,*
- *seznam druhů živočichů a předpokládaný počet živočichů řazený podle řádů zoologické systematiky, kteří jsou nebo budou chováni,*
- *přehled o účasti ve výzkumu prospěšném pro ochranu druhů,*

¹ Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, §1

- *přehled o zapojení do školení v ochranářských dovednostech,*
- *informace o účasti na výměně informací týkajících se ochrany druhů,*
- *informace o účasti na odborně zajištěném znovuvysazování druhů volně žijících živočichů do původních areálů výskytu (reintrodukce),*
- *informace o účasti na výchově veřejnosti k ochraně přírody, například poskytováním informací o vystavených druzích, jejich přírodních stanovištích a úloze v ekosystémech,*
- *informace o způsobu vedení průběžných záznamů o kolekci volně žijících živočichů,*
- *výpis z Rejstříku trestů osvědčující bezúhonnost žadatele, je-li jím fyzická osoba“¹.*

Dříve než ministerstvo vydá licenci, žádá písemné vyjádření od České inspekce životního prostředí a Ústřední komise pro ochranu zvířat. Po vyjádření těchto dvou orgánů ministerstvo provede šetření na místě za účasti Komise pro zoologické zahrady. Komise v rámci tohoto místního šetření posuzuje především pravdivost údajů uvedených v žádosti a skutečnosti rozhodující pro udělení licence. Je to především:

- *ustájení živočichů z pohledu vhodných životních podmínek živočichů,*
- *zajištění pravidelné veterinární péče, kvalita a počet odborného personálu vzhledem k počtu chovaných živočichů,*
- *opatření k zabránění úniku živočichů,*
- *zajištění a kvality výchovy a vzdělávání návštěvníků.*

Ministerstvo musí rozhodnout o udělení licence do 90 dnů od jejího doručení a vydává jí pouze žadateli, který splňuje podmínky určené v zákoně. Tato licence se vydává na dobu neurčitou.

Ministerstvo může zahájit řízení o zrušení licence, pokud provozovatel porušil stanovené podmínky.

¹ Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, §4, odst. 2

Důležitou roli v provozování zoologických zahrad hraje Ministerstvo životního prostředí. Nejenže vydává a ruší licence, vede evidenci zoologických zahrad, provádí kontrolu zoologických zahrad, ale také poskytuje dotace provozovatelům zoologických zahrad. Tyto dotace mohou být poskytovány ze státního rozpočtu nebo z rozpočtů územních samosprávných celků na:

- *„chov druhů volně žijících živočichů chráněných podle zvláštních právních předpisů,*
- *vedení plemenných knih druhů volně žijících živočichů chráněných podle zvláštních právních předpisů a zpracování informací o jejich chovu do elektronické podoby a jejich zpřístupnění,*
- *podporu účasti provozovatele na projektech ochrany přírody v České republice,*
- *podporu spolupráce provozovatele v rámci mezinárodních programů,*
- *péči o živočichy chráněné a odebrané podle zvláštních právních předpisů,*
- *projekty vědy a výzkumu,*
- *projekty v oblasti výchovné, vzdělávací a kulturní činnosti,*
- *zabezpečení dalšího odborného vzdělávání pracovníků zoologické zahrady,*
- *výstavbu nebo rekonstrukci objektu zoologické zahrady,*
- *vybavení zoologické zahrady zabezpečovacími a protipožárními systémy“¹.*

Ministerstvo životního prostředí dále vydává rozhodnutí o uzavření zoologické zahrady a může udělovat sankce za přestupky a jiné správní delikty.

Ministerstvo životního prostředí vyhlašuje také každý rok program „Příspěvek zoologickým zahradám“, který umožňuje čerpat zoologickým zahradám neinvestiční účelově vázané dotace ze státního rozpočtu. Tento program však nesouvisí se Zákonem č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad. Cílem tohoto programu je pomoci naplnit poslání zoologických zahrad. Tento program je určen pro provozovatele zoologických zahrad, kteří mají licenci dle výše uvedeného zákona. Tyto dotace mohou být poskytovány v rámci těchto dotačních titulů:

- *chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách,*

¹ Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, §14, odst. 1

- zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky,
- spolupráce českých zoologických zahrad v rámci mezinárodních programů chovů ohrožených druhů s významnými zoologickými zahradami a institucemi v cizině, podpora členství a účasti českých zoologických zahrad v mezinárodních organizacích.

Neexistuje právní nárok na přidělení dotace z tohoto programu. Tuto dotaci lze poskytnout maximálně do výše 80% skutečných nákladů na projekty a činnosti, které odpovídají dotačním titulům a předmětům podpory. Dotace se také neposkytují na investice, běžné opravy a údržbu zahrady.

2.2 Organizace zřizované územně samosprávnými celky

V České republice je 14 zoologických zahrad a všechny zoologické zahrady jsou organizacemi, které jsou zřízeny územně samosprávnými celky.

Pod pojmem územně samosprávný celek rozumíme v podmínkách České republiky obce a kraje, které jsou určeny Ústavou České republiky v Hlavě sedmé. Tyto územně samosprávné celky zajišťují územní samosprávu, tzn. mají za úkol řídit podstatnou část veřejných záležitostí v zájmu obyvatelstva v mezích daných zákony na svěřeném území.

Obce a kraje jsou veřejnoprávními korporacemi, mají vlastní majetek, vystupují v právních vztazích svým vlastním jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů. Obce a kraje mají buď přenesenou, nebo samostatnou působnost. Přenesenou působností se rozumí výkon státní správy, což znamená, že orgány kraje a obce jsou povinny zabezpečit úkoly v přenesené působnosti. Tuto charakteristiku splňuje i hlavní město Praha, jehož postavení, jako obce a kraje upravuje zákon č. 131/2000 Sb.

V samostatné působnosti pak obce a kraje spravují záležitosti, které jsou v zájmu obcí nebo krajů a nejedná se o přenesenou působnost. Územně samosprávné celky pečují o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů. Jde hlavně o uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy, spojů, kulturního rozvoje, zlepšování životního prostředí atd. Kraje a obce taktéž zabezpečují produkci veřejných statků, jenž bezpochyby zoologická zahrada v rámci své funkce produkuje. K plnění těchto úkolů mohou obce a kraje zřizovat neziskové organizace, organizační složky obce nebo kraje a

zakládat jiné právnické osoby, nebo vkládat svůj majetek do již založených právnických osob.

Územně samosprávné organizace tedy mohou zakládat:

- vlastní organizační složky bez právní subjektivity,
- příspěvkové organizace jako právnické osoby,
- obchodní společnosti a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným,
- obecně prospěšné společnosti.

2.3 Příspěvková organizace zřízená územně samosprávným celkem

Příspěvkové organizace jsou zřizovány za účelem plnění cílů krajů nebo obcí v rámci své působnosti. Územní samosprávný celek může zřizovat příspěvkové organizace pro takové činnosti, které jsou neziskového charakteru a jejichž vykonávání vyžaduje samostatnou právní subjektivitu.

Příspěvkovou organizaci zřizuje nebo ruší zastupitelstvo kraje nebo obce, které také schvaluje zřizovací listinu.

Právní úprava příspěvkových organizací

Možnost zřizovat příspěvkové organizace dává územním samosprávným celkům Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje především:

- zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací
- finanční hospodaření příspěvkových organizací
- fondy příspěvkových organizací.

Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací

Pokud chce obec nebo kraj zřídit příspěvkovou organizaci, může jí zřídit jediné zřizovací listinou, která obsahuje:

- „úplný název zřizovatele; je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,

- *název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,*
- *vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,*
- *označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,*
- *vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití,*
- *vymezení takových majetkových práv, jež organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,*
- *okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně,*
- *vymezení doby, na kterou je organizace zřízena“¹.*

Zřizovací listina vymezuje hlavní účel, pro který je organizace zakládána a také statutární orgány organizace. Důležitým bodem zřizovací listiny je vymezení majetku, který je ve vlastnictví zřizovatele a který zřizovatel svěruje do užívání organizaci. Listina taktéž vymezuje majetková práva, která organizaci umožňují jí svěřený majetek využívat a spravovat k hlavnímu účelu, pro který byla založena. Tato práva zahrnují hlavně péči, ochranu a rozvoj majetku. Listina také vymezuje okruhy činností, tzv. doplňkové činnosti, které navazují na hlavní účel organizace a kterou zřizovatel povoluje pro lepší využití zdrojů. Tato doplňková činnost je pak ale sledována v účetnictví odděleně.

¹ Zákon č. 250/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 27, odst. 2

Finanční hospodaření příspěvkových organizací

Příspěvková organizace zřizovaná územně samosprávnými celky (dále jen příspěvková organizace), hospodář s peněžními prostředky, které získá svou vlastní činností a peněžními prostředky, které jí plynou z rozpočtu svého zřizovatele, tedy obce nebo kraje. Dalšími možnými prostředky, s nimiž organizace může hospodařit, jsou prostředky z vytvářených fondů a peněžité i nepeněžité dary od fyzických i právnických osob. Prostředky, které získává z rozpočtu zřizovatele, jsou potom většinou závislé na výkonu nebo jiných potřeb.

„Pokud organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej využít jen ve prospěch hlavní činnosti“¹. Ve zvláštních případech může zřizovatel povolit jiné využití zdroje.

V určitých případech může obec nebo kraj příspěvkové organizaci uložit odvod do svého rozpočtu. Jedná se zejména o případy, kdy:

- plánované výnosy překračují její plánované náklady, jako závazný ukazatel rozpočtu
- investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele
- porušila organizace rozpočtovou kázeň, např. neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků patřících či svěřených územnímu samosprávnému celku.

Fondy příspěvkových organizací

Fondy příspěvkových organizací jsou:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Tyto fondy jsou užívány k dalšímu rozvoji činnosti organizace a jejich zůstatky jsou na konci roku převáděny do dalšího období.

¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §28, odst. 3

Rezervní fond je nástrojem hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku hospodaření. Tento výsledek hospodaření je vytvářen, pokud skutečné výnosy a přijatý provozní příspěvek je větší než provozní náklady. Tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření, který musí být schválen zřizovatelem po skončení období a je snížen o převod do fondu odměn. Dalším zdrojem rezervního fondu mohou být peněžní dary.

Rezervní fond se používá především k rozvoji činnosti, k překonání časového nesouladu mezi výnosy a náklady a k úhradě ztráty z minulých let.

Investiční fond slouží hlavně k financování investičních potřeb organizace, případně k úhradě úvěrů a půjček. K pokrytí investičních potřeb lze za předpokladu souhlasu zřizovatele použít i úvěry a půjčky. Tento fond je tvořen z velké části odpisy hmotného a nehmotného majetku, dále pak investičních dotací a příspěvků, výnosů z prodeje majetku a darů, pokud jsou určeny k investičním účelům.

Fond odměn se tvoří pro případné překročení prostředků, které jsou určeny na platy, jejichž výše je určena nařízením vlády č. 48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů. Tento fond se tvoří ze zlepšeného hospodářského výsledku, do výše jeho 80%, nejvýše ale do 80% limitu prostředků na platy.

Fond kulturních a sociálních potřeb zajišťuje kulturní, sociální a další potřeby. Je určen zaměstnancům příspěvkové organizace, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří byli v době odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu zaměstnanci příspěvkové organizace. Fond se tvoří přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace. Výše přidělu se určuje podle ročního objemů nákladů určených na platy a náhrady platů a ostatních plnění za vykonanou práci, činí 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy. Fond je naplňován zálohově z ročního plánovaného objemu tak, aby byl v souladu se schváleným rozpočtem. Vyúčtování se potom provádí v rámci účetní závěrky. Ministerstvo financí stanovuje další příjmy, výši tvorby a hospodaření s tímto fondem.

2.4 *Akciová společnost*

Akciová společnost je právní forma podnikání, která je svou podstatou čistě kapitálová bez osobních prvků. Právní úprava vychází z obchodního zákoníku. Podle Synka¹ „je akciová společnost nejefektivnější formou rozvoje „velkého“ podnikání vyžadujícího velkou masu kapitálu, neboť umožňuje soustředění kapitálu pro realizaci akcí, na které nestačí jednotlivci ani jiné formy společností.“

Právní úprava akciové společnosti

Akciovou společnost upravuje obchodní zákoník. Ten definuje společnou část pro všechny společnosti v § 56 – 75b. Samotná akciová společnost je pak konkrétně upravená § 154 – 220.

Obchodní zákoník² definuje akciovou společnost, jako „společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií.“ Zákoník upravuje především:

- akcie, druhy akcií a práva s nimi spojená,
- založení a vznik společnosti, především základní kapitál, zakladatelskou smlouvu nebo listinu, způsob založení společnosti,
- stanovy,
- práva a povinnosti akcionářů,
- orgány společnosti, tzn. valnou hromadu, představenstvo a dozorčí radu a záležitosti s těmito orgány související,
- zvýšení a snížení základního kapitálu,
- zrušení, likvidaci, fúzi, zrušení akciové společnosti.

Zřizování, změny a zrušení akciové společnosti

Akciová společnost může být založena minimálně jednou nebo více právnických osob. Tito zakladatelé uzavřou zakladatelskou smlouvu nebo v případně jedné právnické osoby zakladatelskou listinu. Obsah této listiny je dán obchodním zákoníkem. Části této

¹ SYNEK, Miloslav, et al.: *Podniková ekonomika*. 4. přepracované vyd., Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4. str. 77

² Zákon č. 513/1991 Sb., §154

listiny se liší podle toho, zda je akciová společnost zakládána na základě veřejného upisování akcií nebo bez ní. Základní údaje¹ jsou:

- „firmu, sídlo a předmět podnikání (činnosti),
- počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, podobu, v níž budou akcie vydány, jakož i určení, zda akcie budou znít na jméno nebo na snitele, popřípadě kolik akcií bude znít na jméno a kolik na majitele; mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název popis práv s nimi spojených, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií na jméno,
- kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
- splácí-li se emisní kurs akcií nepeněžitými vklady, i určení předmětu nepeněžitého vkladu a způsobu jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad,
- alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,
- určení správce vkladu,
- návrh stanov.“

Pokud je zakladatelská listina sepsána a jsou splacené stanovené části emisního kursu, rozhodne valná hromada o založení společnosti, schválí stanovy a zvolí členy orgánů společnosti.

Stanovy společnosti můžeme rozdělit na dvě části: povinné a fakultativní. Povinné náležitosti stanov jsou určeny § 173 odst. 1 obchodního zákoníku². Jsou to:

- firmu a sídlo společnosti,
- předmět podnikání,
- výši základního kapitálu a způsob splacení emisního kursu akcií,
- počet a jmenovitou hodnotu akcií, podobu akcií, jakož i určení, zda akcie znějí na jméno nebo na majitele, nebo kolik akcií zní na jméno a kolik na majitele,

¹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, §163, odst. 1

² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, §173, odst. 1

- počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě; vydala-li společnost akcie v různé jmenovité hodnotě, počet hlasů vztahující se k té které výši jmenovité hodnoty akcií,
- způsob svolávání valné hromady, její působnost a způsob jejího rozhodování,
- určitý počet členů představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů, délku funkčního období člena orgánu, jakož i vymezení jejich působnosti a způsob rozhodování, jestliže se zřizují,
- způsob tvorby rezervního fondu a výši, do které je společnost povinna jej doplňovat, a způsob doplňování,
- způsob rozdělení zisku a úhrady ztráty,
- důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie,
- pravidla postupu při zvyšování a snižování základního kapitálu, zejména možnost snižovat základní kapitál vzetím akcií z oběhu losováním,
- postup při doplňování a změně stanov,
- další údaje, pokud tak stanoví zákon.

Orgány akciové společnosti

Mezi orgány akciové společnosti patří:

- valná hromada akcionářů,
- představenstvo,
- dozorčí rada.

Pro potřeby této práce jsou nejdůležitější představenstvo a dozorčí rada. Členy představenstva volí a odvolává valná hromada, pokud není v stanovách stanoveno jinak. Počet členů představenstva určují stanovy, ale zákon stanoví minimální počet společníků: tři. Členy mohou být pouze fyzické osoby, které splňují všeobecné podmínky provozování živnosti. Jednání představenstva určují stanovy. Pokud jednání není ve stanovách upraveno, každý člen představenstva jedná navenek samostatně. Mimo tohoto jednání navenek, je představenstvo pověřeno obchodním vedením společnosti. To znamená jak rozhodování ve věcech společnosti tak další činnosti při

řízení společnosti. Pro členy představenstva platí zákaz konkurence, to znamená, že nesmí vlastním jménem uzavírat obchody, které jsou předmětem podnikání společnosti.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem. Její působnost můžou vymezit stanovy. Mezi nejvýznamnější činnosti dozorčí rady patří:

- svolávat valnou hromadu a seznamovat ji s výsledky své kontrolní činnosti,
- dohlížet na výkon působnosti představenstva a omezovat jeho právo jednat jménem společnosti,
- přezkoumávat roční účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku atd.

Členové rady mohou nahlížet do všech dokladů a kontrolovat, zda všechny účetní zápisy jsou řádně vedeny v souladu se skutečností. Dohled rady se vztahuje také na celou působnost představenstva. Rada zjišťuje, zda představenstvo při výkonu své činnosti neporušuje právní předpisy. Rada nekontroluje věcnou stránku výkonu ale to, zda představenstvo jedná v souladu se zájmy společnosti. To, že kompetence dozorčí rady jsou zákonem přesně určeny, dělá z akciové společnosti relativně průhlednou společnost, kdy kontrola může fungovat relativně efektivně.

Fondy akciové společnosti

Akciová společnost má ze zákona povinnost zřizovat pouze rezervní fond, jehož tvoření je upraveno Obchodním zákoníkem a stanovami společnosti. Společnost musí vytvořit tento fond v prvním roce, ve kterém dosáhla poprvé čistého zisku. V tomto roce musí odvést do tohoto fondu minimálně 20% z tohoto zisku, maximálně však do výše 10% základního kapitálu. V každém dalším roce musí společnost navyšovat tento fond o 5% čistého zisku až do výše 20% základního kapitálu. Odvodu do tohoto fondu mohou být stanovami určeny vyšší, stejně tak i celková výše fondu. Fond vytvořený nad rámec určený zákonem může společnost použít jen k úhradě ztráty a o této úhradě rozhoduje představenstvo.

Ve stanovách pak může být určeno tvoření statutárních fondů a ostatních kapitálových fondů. Tyto fondy se pak tvoří a užívají podle stanov společnosti. Mezi tyto dobrovolné fondy patří například statutární rezervní fond, statutární fond rozvoje, sociální fond nebo fond odměn.

Financování

Získávání peněžních prostředků je v oblasti produkce veřejných statků často klíčovým problémem, se kterým souvisí existence či neexistence organizace zvláště pokud je tato produkce spojena i s výzkumem, jak tomu bez pochyb je v případě zoologických zahrad. Získávání finančních prostředků lze obecně rozdělit do dvou oblastí, které vychází z původu finančních prostředků, tedy financování z vlastních a cizích zdrojů. Mezi vlastní zdroje patří zisk a odpisy, případně i vklady společníků v případě obchodních společností. Tyto zdroje jsou však velmi často nedostačující a v takových situacích jsou organizace odkázány na cizí zdroje. Mezi tyto zdroje patří především různé druhy úvěrů, venture kapitál, faktoring, forfaiting, leasing, prodej akcií nebo příspěvek od zřizovatele. Především se ale jedná o dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtů krajů a obcí, sponzoring apod. Druhy financování mají však u různých právních forem různá specifika. V případě akciové společnosti je získávání financí ze všech možných myslitelných zdrojů neomezené, ať již se jedná o úvěry nebo emisi nových akcií. Příspěvková organizace má oproti tomu v oblasti získávání cizích zdrojů financování určitá omezení, která vyplývají buď ze Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a případně i ze zřizovací listiny. V zákoně je zakotveno ustanovení, že příspěvková organizace může k pokrytí investičních potřeb použít úvěry a půjčky pouze se souhlasem zřizovatele. Další finanční zdroje získává příspěvková organizace z fondů, které jsou popsány v kapitole 1.3. této práce.

Jelikož se jedná o produkci veřejných statků, je v této oblasti časté poskytování veřejné podpory přímé i nepřímé. Mezi přímou podporu patří například financování z veřejných rozpočtů, poskytování grantů a dotací, případně programové financování v rámci veřejných výdajových programů. Mezi nepřímou podporu lze zařadit například různá daňová zvýhodnění.

Přímá podpora

Zoologické zahrady bez ohledu na právní formu mohou z oblasti přímé podpory získat:

- dotace z státního rozpočtu, např. v rámci programu „Příspěvek zoologickým zahradám“,
- neinvestiční dotace Ministerstva životního prostředí,

- dotace a granty od Světové asociace ZOO a akvárií (WAZA), Evropské asociace ZOO a akvárií (EAZA), Světového svazu ochrany přírody (IUCN) apod.,
- sponzorské dary a finanční prostředky z veřejných sbírek ve formě dárcovských sms a adopce jednotlivých zvířat.

Nepřímá podpora

Jak již bylo uvedeno, nepřímou podporou jsou různá daňová zvýhodnění v oblasti zdaňování příjmů. Patří mezi ně:

- položky zvyšující a snižující základ daně,
- položky odčitatelné od základu daně,
- slevy na dani.

V roce 2007 nemusely zoologické zahrady dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů zahrnout do předmětu daně příjmy, které jim plynuly ve formě darů, které zoologická zísкала pro její provoz a příjmy, jež zahradě plynuly z reklam, které byly umožněny provozováním zoologické zahrady¹. Tyto položky, které snižovali základ daně a následně i celkovou daňovou povinnost subjektu mohla zoologická zahrada uplatnit bez ohledu na její právní formu. V novele zákona pro rok 2008 však tato ustanovení byla zrušena.

Daň z příjmu v příspěvkové organizaci

Zákon o dani z příjmu určuje, že pokud je organizace založená za účelem podnikání, jsou předmětem daně příjmy z reklam, členských příspěvků a příjmy s nájemného, *„mimo úplatných převodů a užívání státního majetku mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi a z pronájmu a prodeje státního majetku, které jsou podle zvláštního právního předpisu příjmem státního rozpočtu.“*²

U těchto organizací nejsou taktéž předmětem daně:

¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §19 odst. 1 písm. zc), zd)

² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §18, odst. 4 písm. d)

- „příjmy, které vyplývají z jejich poslání, pokud náklady (výdaje), jež jsou vynaložené podle zákona o daních z příjmů na tyto činnosti, jsou vyšší,
- příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných podpor ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje a rozpočtu obce poskytnutých podle zvláštních právních předpisů, z prostředků poskytnutých státními fondy, z podpory poskytnuté regionální radou regionu soudržnosti podle zvláštního právního předpisu, z podpory od Vinařského fondu, z prostředků poskytnutých z rozpočtu Evropské unie nebo veřejných rozpočtů cizích států, a dále příjmy krajů a obcí plynoucí z výnosu daní nebo podílu na nich, výnosu poplatků a peněžních odvodů, které jsou podle zvláštních zákonů příjmem kraje a obce,
- příjmy z vkladu na běžném účtu, příjmy z úplatných převodů užívání státního majetku mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi a z pronájmu a prodeje státního majetku, které jsou podle zvláštního právního předpisu příjmem státního rozpočtu.“¹

Dalším zvýhodněním pro příspěvkové organizace je možnost snížit základ daně až o 30%, maximálně nejvíce však o 1 000 000 Kč. Tato částka také nesmí být větší než základ daně. Pokud je tato částka, o kterou se snižuje základ daně je nižší než 300 000 Kč, je možné odečíst částku ve výši 300 000 Kč. V případě, že takto získanou daňovou úsporu použije na krytí nákladů vzdělávání, vědeckou a výzkumnou činnost, může společnost snížit základ daně o 1 000 000 Kč. Tento odpočet lze využít, pokud prostředky, které tímto způsobem získá jako daňovou úsporu, organizace využije ke krytí nákladů nebo výdajů, jež souvisí s činnostmi, u kterých příjmy z nich získaných nejsou předmětem daně. Toto musí provést nejpozději ve 3 následujících obdobích.²

Z výše uvedeného je vidět, že v případě zoologické zahrady ve formě příspěvkové organizace lze dosáhnout vyšší daňové úspory, zejména díky ustanovením týkajících se vědy a výzkumu. Zoologická zahrada jako akciová společnost nemá od 1. 1. 2008, žádnou možnost, jak snížit svou daňovou povinnost v souvislosti s předmětem své činnosti.

¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §18, odst. 4

² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §20, odst. 8

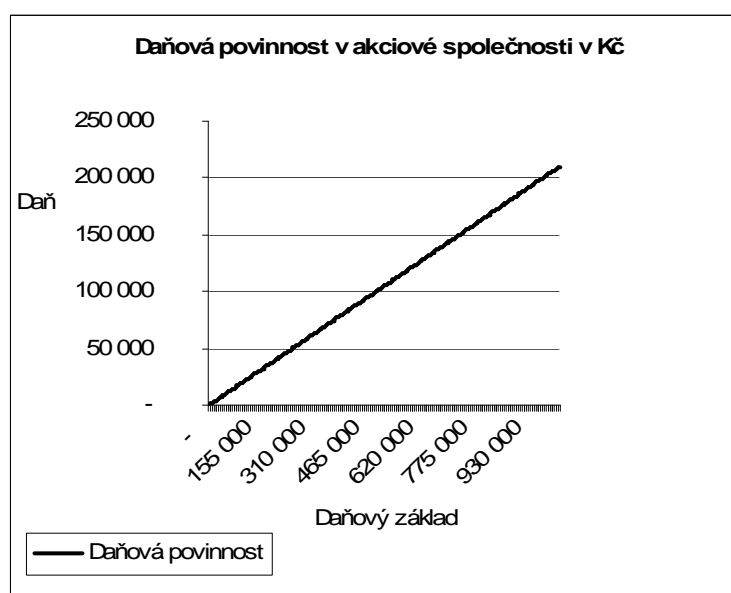
Srovnání daňové povinnosti v příspěvkové organizaci a akciové společnosti

Pokud budeme uvažovat dvě identické organizace s totožnými příjmy a výdaji za jinak stejných podmínek, z nichž jedna je příspěvkovou organizací a druhá akciovou organizací, a budeme chtít zjistit, která organizace má vyšší daňovou úsporu pro rok 2008, kdy daň z příjmu právnických osob je 21 %, dojdeme k několika závěrům. Budeme také pro zjednodušení předpokládat, že příspěvková organizace v rámci svého poslání měla náklady (výdaje) nižší než výnosy (příjmy) a dosáhla tedy zisku v této oblasti. U akciové společnosti roste daňová povinnost lineárně s rostoucím daňovým základem. Tato povinnost se dá vyjádřit následující rovnicí:

$$\text{Daňová povinnost} = \text{základ daně} \times 0,21.$$

Tuto závislost znázorňuje následující graf.

Graf 1: Daňová povinnost v akciové společnosti

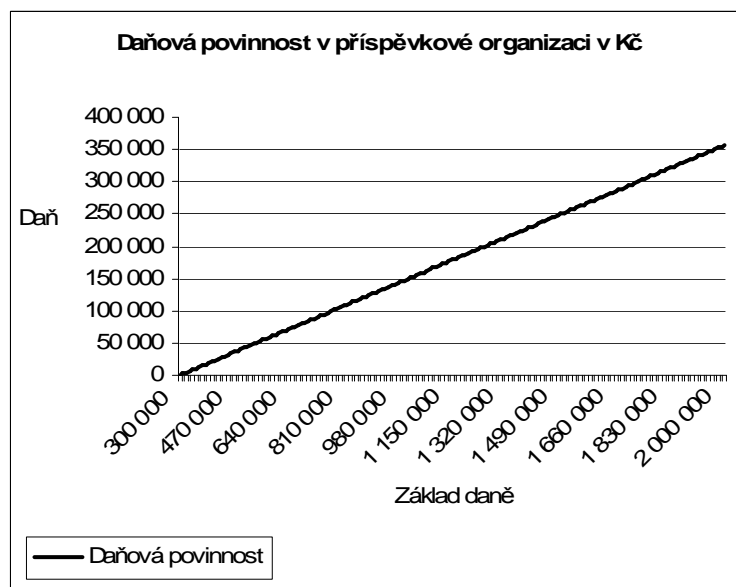

Zdroj: Vlastní výpočet

V příspěvkové organizaci se jedná o závislost se dvěmi proměnnými, základu daně, který vychází z poslání a z vedlejší činnosti. Daňová povinnost v příspěvkové

organizaci se vypočítá jako rozdíl mezi základy daně a 30% odpočtu, jehož princip je popsán výše.

Graf 2: Daňová povinnost v p. o.

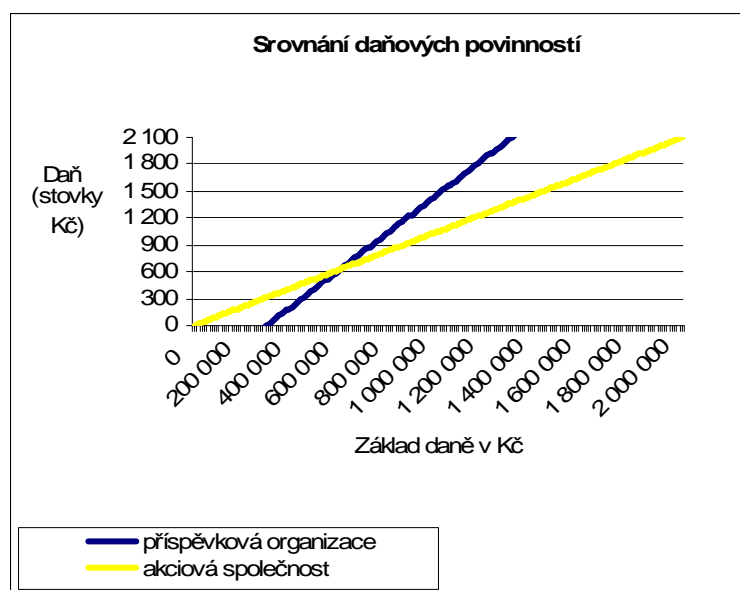

Zdroj: Vlastní výpočet

V případě akciové společnosti je daňová povinnost již od minimálního základu daně. Oproti tomu v příspěvkové organizaci je daňová povinnost až od základu daně 150 000 Kč.

Jak je vidět z grafu č. 3 „Srovnání daňových povinností“ je zřejmé, že daňová povinnost roste rychleji než v akciové společnosti. Pokud tedy organizace má za výše uvedených podmínek základ daně do 300 000 Kč, je pro ni výhodné být příspěvkovou organizací. Pokud má ale organizace daňový základ vyšší než 630 000 Kč, je pro ní lepší být akciovou společností.

Graf 3: Srovnání daňových povinností

Zdroj: Vlastní výpočet

2.5 Účetnictví v příspěvkové organizaci

Účetnictví v příspěvkových organizacích vychází ze stejných principů a zásad, které vyplývají ze Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Z něj vyplývá i to, že v příspěvkové organizaci lze vést výhradně podvojně účetnictví. Odlišnosti v účtování v tomto druhu organizace jsou dány především vztahy ke zřizovateli, kdy jsou zřizovatelem povinně stanoveny následující vztahy:

- příspěvek na provoz ze státního rozpočtu,
- odvod z provozu do státního rozpočtu,
- individuální a systémové dotace na financování akcí a programů,
- odvod odpisů,
- návratná finanční výpomoc.

Tyto vztahy se účtují stejně jako všechny závazky a pohledávky.

Výše uvedené vztahy a z nich vyplývající rozdíly oproti účetnictví podnikatelských subjektů se odrážejí především v konstrukci účtové osnovy, výkazu zisku a ztrát, rozvahy a přílohy k účetní závěrce, které jsou uvedené v příloze.

Tabulka 1: Rozdíly v účtové osnově příspěvkových organizací a podnikatelů

Rozdíly v účtové osnově příspěvkových organizací a podnikatelů		
Účtová třída	Účtová osnova příspěvkových organizací	Účtová osnova pro podnikatele
0	Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý majetek
1	Zásoby	Zásoby
2	Vztahy ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu organizačních složek státu, k rozpočtu územních samosprávných celků a rozpočtové a ostatní finanční účty	Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
3	Zúčtovací vztahy	Zúčtovací vztahy
4	Náklady organizačních složek státu a územních samosprávných celků	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
5	Náklady územních samosprávných celků vynaložené na hospodářskou činnost a náklady příspěvkových organizací	Náklady
6	Výnosy z hospodářské činnosti územních samosprávných celků a z činnosti příspěvkových organizací	Výnosy
7	Možnost využít tyto třídy pro vedení nákladů a výnosů dle činností nebo útvarů	Závěrkové a podrozvahové účty
8		Vnitropodnikové účetnictví
9	Fondy, hospodářský výsledek dlouhodobé úvěry a půjčky, rezervy, závěrkové a podrozvahové účty	

Zdroj: Směrná účtová osnova pro podnikatele, Směrná účtová osnova pro příspěvkové organizace

Jak je vidět z tabulky, účtové třídy 0 a 1, stejně tak i 3, jsou zcela totožné. Zcela odlišné je pouze účtová třída číslo 4, ve kterých se účtuje o nákladech organizačních složek státu a účtová třída 2, v níž se nachází účty pro zúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu organizačních složek státu, k rozpočtu územních samosprávných celků a rozpočtové a ostatní finanční účty.

Nejvýznamnější odlišností a faktorem, který nejvíce ovlivňuje výsledek hospodaření organizace je to, že příspěvková organizace je zainteresovaná na hmotné reprodukci vytvářením odpisů. Odepisováním dlouhodobého majetku se v podstatě tvoří zdroje na

pořízení dalšího dlouhodobého majetku pomocí fondu reprodukce majetku. Rozdíl v účtování je jasně vidět z následující tabulky:

Tabulka 2: Účtování odpisů dlouhodobého hmotného majetku

Účtování odpisů dlouhodobého hmotného majetku					
Číslo	Účetní případ	Akciová společnost		Příspěvková organizace	
		MD	D	MD	D
1	Počáteční zůstatek	02x	701	02x	961
2	Zúčtování odpisu dle odpisového plánu	551	08x	551	08x
3	Tvorba zdrojů ve výši zúčt. odpisů	-	-	901	916
4	Převod finančních prostředků, pokud je veden samostatný bankovní účet ve výši zúčt. odpisů	-	-	245	241

Zdroj: STEJSKALOVÁ, I.: Účetnictví příspěvkových organizací. Praha, OECONOMICA 2003, ISBN 80-245-0592-4

Tabulka 3: Názvy účtů

Názvy účtů	
02x	Dlouhodobý majetek odpisovaný (a. s., p. o.)
08x	Oprávkový účet k dlouhodobému hmotnému majetku (a. s., p. o.)
241	Běžný účet (p. s.)
245	Běžný účet fondu kulturních a sociálních potřeb (p. s.)
551	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (a. s., p. o.)
701	Počátečný účet rozvahový (a. s.)
901	Fond dlouhodobého majetku (p. s.)
916	Fond reprodukce majetku (p. s.)
961	Počátečný účet rozvahový (p. s.)

Zdroj: Směrná účtová osnova pro podnikatele, Směrná účtová osnova pro příspěvkové organizace

2.6 Odměňování pracovníků

Zatímco mzdy a odměny pracovníkům v akciové společnosti jsou omezeny pouze minimální mzdou, finančními prostředky, které má společnost k dispozici a filozofií podniku, v příspěvkové organizaci jsou tyto možnosti značně omezené nejen těmito faktory, ale i Nařízením vlády č. 564/2006 o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Toto nařízení stanovuje především:

- stupnice platových tarifů,
- způsob zařazování do platových tříd, kterých je 16 a jsou rozděleny od nejnižšího vzdělání k nejvyššímu,
- kvalifikační předpoklady a podmínky pro určování započítatelné praxe,
- příplatky za práci ve ztíženém prostředí,
- rozdělení prací do skupin dle nejrůznějších forem zátěže, jak neuropsychické tak i ohrožení zdraví nebo života.

Zaměstnanci pak přísluší platové ohodnocení dle stupnice mzdových tarifů, které uvádím v příloze. Toto zařazení do skupin se provádí podle dosaženého vzdělání, doby započítatelné praxe, prostředí, ve kterém zaměstnanec pracuje. Tento zákon také určuje povolání, která jsou zařazena do určité platové skupiny, podle příloh k tomuto nařízení. V zoologické zahradě se jedná o odborného pracovníka zoologické zahrady, jemuž je přidělen tarif, který je uveden v příloze 2 tohoto nařízení.

Toto ustanovení a nedostatek finančních prostředků může ztěžovat a omezovat možnosti motivace zaměstnanců, jež podle mého názoru bez pochyb k odměňování zaměstnanců patří. Manažerům, kteří nemají možnost stimulovat své zaměstnance prémie, zvláštním osobním ohodnocením či rychlým kariérním růstem a tím i růstem platu, zbývají pak jen takové faktory, jako je uznání, sebeúcta či společenská prestiž zaměstnání.

3 Praktická část

3.1 Zoo zahrada Dvůr Králové nad Labem a. s.

Základní údaje o subjektu

Zoo Dvůr Králové a. s. byla založena dne 28. června 2006, kdy byla zapsána do Obchodního rejstříku. Tato akciová společnost, jejímž jediným akcionářem je Královehradecký kraj, má základní kapitál 788 487 000 Kč (z toho splaceno 787 087 000 Kč). Portfolio akcií tvoří 20 v ks kmenové akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 100 000 Kč a 786 487 ks kmenové akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 1000 Kč. Představenstvo společnosti má 9 členů, předsedu, místopředsedu a 7 členů. Dozorčí radu tvoří předseda a 2 členové.

Hlavním předmětem činnosti je provozování zoologické zahrady ve smyslu ust. § 6 Zákona č. 162/2003 Sb. o zoologických zahradách. Kontaktní údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4: Kontaktní údaje ZOO Dvůr Králové a. s.

Obchodní jméno:	ZOO Dvůr Králové a. s.
Sídlo společnosti:	Štefánkova 1029, 544 01 Dvůr Králové n. L
E-mail:	info@zoodvurkralove.cz
www stránky:	www.zoodvurkralove.cz

Zdroj: www.zoodvurkralove.cz

Základní údaje o zoologické zahradě

Rozloha areálu je 72 ha, z toho expoziční část tvoří 49 ha. Na této ploše je chováno 344 druhů zvířat. Celkový počet zvířat pak je 2242 jedinců. Zoo je členem těchto odborných organizace.

- WAZA – Světová asociace zoo a akvárií,
- EAZA – Evropská asociace zoo a akvárií,
- IZE – Mezinárodní asociace zoopedagogů
- GBSG – Skupina specialistů pro záchranné chovy,
- EEP – Evropský chovný program ohrožených druhů,
- ESB – Evropská plemenná kniha.

Zoo také vede 34 mezinárodních a evropských plemenných knih¹ a účastní se 34 evropských mezinárodních chovných programů.

Historie

Zoologická zahrada vznikla na území původně soukromého parku s kopií renesančního zámku, který vlastnil od roku 1905 továrník Richard Neumann. Po znárodnění v roce 1945 zde vzniklo Vlastivědné muzeum, kde postupně vznikaly klece se zvířaty, tedy základ budoucí zoo. Pro veřejnost se zahrada poprvé otevřela 9. května 1946, kdy její rozloha byla oproti dnešním 72 ha pouhých 6,5ha, kdy jejím prvním správcem byl Josef Fabián. V této době vznikala většina výběhů svépomocí. K velkému rozmachu zoo došlo za ředitele Františka Císařovského, který byl ředitelem v letech 1956 – 1965, kdy začaly vznikat první velké pavilóny. Rozrůstala se i kolekce zvířat a královédvorská zoo se stala jednou z nejoblíbenějších zoologických zahrad v Československu, o čem svědčí i návštěvnost, která dosáhla ročně až 250 000 návštěvníků.

Nejvýznamnějším okamžikem byla 70. léta, kdy ředitel zahrady ing. Josef Vágner, CSc. prosadil orientaci zoologické zahrady na africkou faunu. Během 8 expedic v Africe bylo dovezeno kolem 2 000 zvířat. Tato zvířata byla unikátním základem pro chov do budoucna. K další modernizaci došlo za ředitele Ing. Jiřího Svobody, který se snažil o to, aby expozice imitovala přirozené prostředí. Dalším jeho významným počinem byl začátek výstavby budov potřebných pro Safari, které bylo poprvé otevřeno 8. května 1989.

¹ Plemenné knihy slouží k přesné registraci všech zvířat daného druhu, která jsou chována v lidské péči. S jejich pomocí lze sestavovat chovné skupiny tak, aby nedocházelo k nežádoucímu příbuzenskému křížení apod. (zdroj: http://www.zoopraha.cz/plemenne_knihy.php, aktualizace 22. 3. 2008)

V 90. letech se stala ředitelkou RNDr. Dana Holečková. V této době došlo k výstavbě několika nových pavilonů, např. Pavilonu šelem, Ptačí svět, Vodní světy. Dále došlo ke stavbě nového vstupu do Zoo. Po roce 2000 bylo uskutečněno mnoho generálních přestaveb, např. Pavilonu hrošíků, Pavilonu lvů nebo Pavilonu slonů. V roce 2000 byl také postaven hotel Safari.

Dalším významným krokem byla transformace zoologické zahrady z příspěvkové organizace na akciová společnost, která se odehrála v roce 2005.

V současnosti je královédvorská ZOO úspěšná ve světovém měřítku v chovu nosorožců, žiraf, zeber, buvolů a řady druhů antilop.

3.2 Zoologická zahrada hlavního města Prahy p. o.

Základní údaje o subjektu

Zoologická zahrada hl. m. Prahy je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je hlavní město Praha.

Hlavním předmětem činnosti je provozování zoologické zahrady ve smyslu ust. § 6 Zákona č. 162/2003 Sb. o zoologických zahradách. Kontaktní údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 5: Kontaktní údaje Zoologické zahrady hl. m. Prahy

Obchodní jméno:	Zoologická zahrada hl. m. Prahy, p. o.
Sídlo společnosti:	U Trojského zámku 3/120, 171 07 Praha 7
E-mail:	pr@zoopraha.cz
www stránky:	www.zoopraha.cz

Zdroj: www.zoopraha.cz

Základní údaje o zoologické zahradě

Zoologická zahrada hlavního města Prahy se nachází na ploše 60 ha, z čehož 52 ha tvoří expoziční část. Na této ploše je chováno 652 druhů a 4830 živočichů. Zoologická zahrada je členem těchto odborných organizací:

- WAZA – Světová asociace zoo a akvárií,
- UCSZ – Unie českých a slovenských zoologických zahrad,
- EAZA – Evropská asociace zoo a akvárií,
- IZE – Mezinárodní asociace zoopedagogů,
- ISIS – Mezinárodní informační systém druhů chovaných v Zoo,
- GBSG – Skupina specialistů pro záchranné chovy,
- EEP – Evropský chovný program ohrožených druhů,
- EARAZA – Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií,
- DOG – Německé ornitologická společnost,
- EEKMA – Evropská asociace chovatelů slonů,
- WWT – Wildfowl Wetland Trust aj.

Zoo vede 48 mezinárodních a evropských plemenných knih, z nichž nejvýznamnější je Mezinárodní plemenná kniha koně Převalského. Zahrada se také podílí na 51 evropských a mezinárodních chovných programech.

Historie

Myšlenka zoologické zahrady v Praze je již velice stará. Už v roce 1881 se objevovaly výzvy k vytvoření zoologické zahrady. O deset let později byl vytvořen výbor k založení zoologické zahrady v Královské oboře, která se ale neuskutečnila. Až v roce 1919 byla vytvořena komise, jejímž úkolem byly přípravné práce, které směřovali k založení zoo. První návštěvníci navštívili zoologickou zahradu, která byla ještě pouhé staveniště bez zvířat 28. září 1931. V následujících letech se zoo rozvíjela a získávala další exponáty. Její vývoj omezila až 2. světová válka. V těchto letech se nedostávalo jak finančních prostředků, tak i jakéhokoliv spojení s ostatními zahradami. Finanční situace se řešila tak, že zaměstnanci provozovali cirkusová představení. Výnosy z těchto

představení nebyly zanedbatelné. V roce 1940 se dokonce začaly stavět hospodářské budovy, které v podstatě slouží až do dnes. I přese všechny problémy se ve válečných letech podařilo chovatelům odchovat první mládě ledního medvěda na světě vůbec.

Až do roku 1950 byla zoologická zahrada družstvem. V tomto roce však výnosem ministerstva přestává být družstvem a stává se zařízením státní správy pod přímou správou Ústředního národního výboru Prahy (ÚNV). Finanční prostředky pro rozvoj i provoz byly zaručeny z rozpočtů ÚNV. V 50. letech pokračoval rozvoj zoo, zejména díky spolupráci se zoologickou zahradou v Pekingu, se kterou měla v tehdejší době přátelské styky. Díky těmto stykům získala pražská zoo mnoho cenných exponátů jako dar. Často se jednalo o zvířata, která nebyla chována nikde krom Asie.

O další rozvoj zoo se zasloužil ředitel dr. Zdeněk Veselovský, za jehož vedení se zoo začlenila mezi přední na světě.

Dalším milníkem, který ovlivnil vývoj zahrady, byly povodně v roce 2002, kdy byla zničena téměř polovina území zoologické zahrady. V této krizové situaci, kdy bylo potřeba evakuovat tisíce zvířat, byl ředitelem PhDr. Petr Fejk, který vede zoologickou zahradu doposud. Po povodni následovaly opravy a rozvoj. O tom, že vývoj pražské zoo je veden tím správným směrem, svědčí i umístění na 7. místě světa mezi zoologickými zahradami podle prestižního magazínu Forbes¹.

3.3 Komparace získávání finančních prostředků

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, získávání finančních prostředků je velice důležité. Obě porovnávané zoologické zahrady získávají finanční prostředky ze stejných zdrojů. Jsou to především:

- dotace a příspěvky, které zoo získávají po splnění podmínek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtů odborných organizací,
- tržby,
- příspěvek od zřizovatele,

¹ SLAFF, Rachel, NGUYEN, Minh Tu. The World's Best Zoos. *Forbes traveler.com* [online]. 2007 [cit. 2007-11-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.forbestraveler.com/best-lists/top-zoos-story.html>>.

- sponzoring,
- příjmy z pronájmu reklamních ploch v areálu zoologické zahrady,
- dárcovské sms,
- zoodopce a
- jiné komerční aktivity.

Každá z posuzovaných zoologických zahrad má k těmto možnostem, zejména ke sponzoringu, dárcovským sms a zoodopci, jiný přístup, který dále rozeberu.

Celkové a vlastní příjmy organizace

Struktura příjmů může být v závislosti na povaze podnikání různá. V případě zoologické zahrady platí obecně výše uvedené zdroje příjmů. V tabulce č. 6, „Struktura příjmů“, jsou rozebrány příjmy obou posuzovaných organizací.

Tabulka 6: *Struktura příjmů*

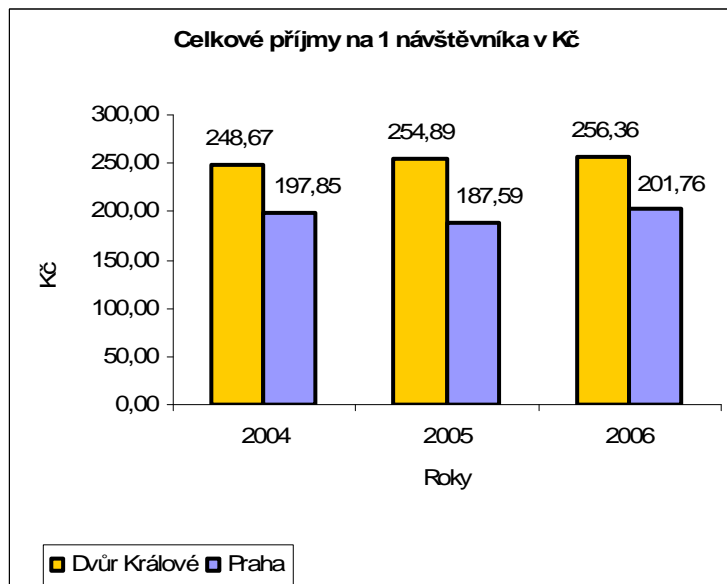
Struktura příjmů				
Rok		2004	2005	2006
Dvůr Králové	Celkové příjmy	127 217 000 Kč	127 720 000 Kč	121 895 000 Kč
	Vlastní příjmy	74 009 000 Kč	75 687 000 Kč	70 332 000 Kč
	Vlastní příjmy	58,18%	59,26%	57,70%
	Celkové příjmy na 1 návštěvníka	248,67 Kč	254,89 Kč	256,36 Kč
	Vlastní příjmy na 1 návštěvníka	144,66 Kč	151,05 Kč	147,91 Kč
Praha	Celkové příjmy	192 289 000 Kč	227 903 000 Kč	224 522 000 Kč
	Vlastní příjmy	83 719 000 Kč	119 235 000 Kč	116 328 000 Kč
	Vlastní příjmy	43,54%	52,32%	51,81%
	Celkové příjmy na 1 návštěvníka	197,85 Kč	187,59 Kč	201,76 Kč
	Vlastní příjmy na 1 návštěvníka	86,14 Kč	98,14 Kč	104,53 Kč

Zdroj: *Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad*, vlastní výpočet

Pokud se podíváme na celkové příjmy, má je vyšší pražská zoologická zahrada. Pokud je ale stáhneme k počtu návštěvníků, dosahuje lepších výsledků královédvorská zoo. V roce 2004 se jednalo o rozdíl 50,82 Kč na 1 návštěvníka, v roce 2005 rozdíl vzrostl na

67,30 Kč na 1 návštěvníka a v roce 2006 se rozdíl snížil na 54,60 Kč. Tento vývoj ukazuje graf č. 4, „Celkové příjmy na 1 návštěvníka“.

Graf 4: Celkové příjmy na 1 návštěvníka

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad , vlastní výpočet

Pokud bychom se chtěli podívat blíže na vlastní příjmy zoologické zahrady, jedná se především o :

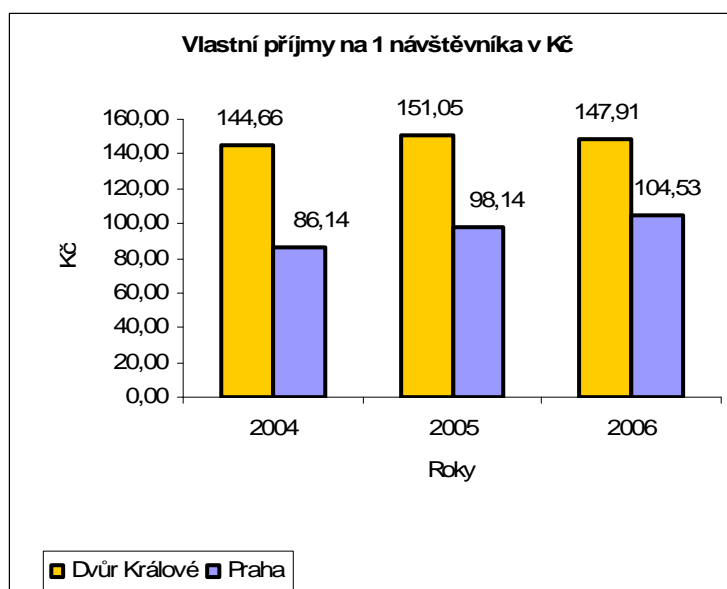
- vstupné,
- parkovné,
- tržby za prodej zboží,
- pronájem prostor,
- tržby za prodej zvířat a
- ostatní tržby (např.: tržby z provozu vláčku, lanovky apod.).

V případě ZOO Dvůr Králové se ještě jedná o příjmy z provozu Hotelu Safari.

Pokud se podíváme do tabulky č. 6, je vidět, že vyšší vlastní příjmy má zoologická zahrada v Praze. Pokud ale opět budeme poměřovat dle počtu návštěvníků, vlastní příjmy na 1 zákazníka má vyšší královédvorská zoo. Rozdíl mezi organizacemi se ale neustále snižuje. V roce 2004 byl rozdíl 58,82 Kč na jednoho návštěvníka, v roce 2005

se rozdíl snížil na 52,90 Kč a v roce 2006 dokonce na 43,38 Kč na jednoho návštěvníka. Vývoj vlastních příjmů na 1 návštěvníka je vidět v grafu č. 5.

Graf 5: Vlastní příjmy na 1 návštěvníka v Kč

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad, vlastní výpočet

Veřejné dotace

Dotace tvoří významnou část financování zoologických zahrad. Nejvýznamnější dotace jsou:

- příspěvek od zřizovatele,
- program Ministerstva životního prostředí „Příspěvek zoologickým zahradám“
- dotace Ministerstva životního prostředí na chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoo,
- dotace Ministerstva životního prostředí na zapojení zoo do systému ochrany přírody v České republice,
- dotace Ministerstva životního prostředí na podporu účasti v mezinárodních organizacích,
- jiné dotace.

Podmínky, za kterých mohou organizace získat, jsou přesně stanoveny.

V případě Zoo Dvůr Králové tvoří dotace přes 40 % celkových příjmů a jejich meziroční růst je zřetelný. V roce 2004 dotace tvořili 41,69% celkových příjmů, v roce 2005 42,31 % příjmů a v roce 2006 tento podíl dosáhl 43,95%.

V pražské zoologické zahradě se tento podíl pohybuje kolem 50 % ale oproti Zoo ve Dvoře Králové je zde možné zaznamenat výrazný pokles, zejména mezi lety 2004 a 2005. V roce 2004 dotace představovali 56,48 % celkových příjmů zahrady ale v roce 2005 už pouhých 47,68%. V roce 2006 byl pak tento podíl 48,19%. Všechny tyto údaje jsou uvedeny v tabulce č. 7, „Dotace (v tis. Kč)“

Tabulka 7: Přijaté dotace (v tis. Kč)

Přijaté dotace				
Rok		2004	2005	2006
Dvůr Králové	Dotace	53 043 000 Kč	54 038 000 Kč	53 569 000 Kč
	Celkové příjmy	127 217 000 Kč	127 720 000 Kč	121 895 000 Kč
	Podíl dotací	41,69%	42,31%	43,95%
Praha	Dotace	108 570 000 Kč	108 668 000 Kč	108 194 000 Kč
	Celkové příjmy	192 289 000 Kč	227 903 000 Kč	224 522 000 Kč
	Podíl dotací	56,46%	47,68%	48,19%

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad

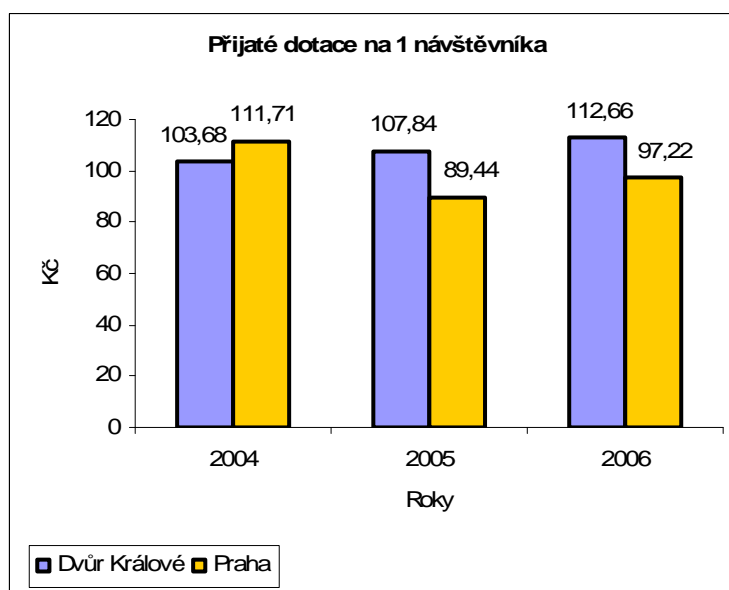
Z tabulky č. 8, „Dotace na 1 návštěvníka v Kč“, vyplývají totožné závěry. Zoo ve Dvoře Králové má i dotace na 1 návštěvníka vyšší než pražská zoo. Vývoj je také znázorněn ve grafu č. 6.

Tabulka 8: Dotace na 1 návštěvníka v Kč

Přijaté dotace na 1 návštěvníka			
Rok	2004	2005	2006
Dvůr Králové	103,68 Kč	107,84 Kč	112,66 Kč
Praha	111,71 Kč	89,44 Kč	97,22 Kč

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad , vlastní výpočet

Graf 6: Dotace na 1 návštěvníka

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad , vlastní výpočet

V tabulce č. 9, „Dotace podle poskytovatele v ZOO Dvůr Králové“, je vidět, že největší část dotací je zoo poskytováno od zřizovatele. Tyto dotace dosahují průměrně 78,34 %. Další část tvoří dotace od Ministerstva životního prostředí, které jsou průměrně 17,90 % ze všech dotací. Nejmenší podíl je z ostatních dotací. Tyto dotace získala zoologická zahrada v roce 2004 od Úřadu práce v Sokolově na zabezpečení odborné praxe absolventa.

Tabulka 9: Dotace podle poskytovatele v ZOO Dvůr Králové

Dotace podle poskytovatele v ZOO Dvůr Králové						
Rok	2004		2005		2006	
	V tis. Kč	%	V tis. Kč	%	V tis. Kč	%
Ministerstvo životního prostředí	9 784	18,3	9 756	18,5	9 207	17,5
Zřizovatel	41 225	77,6	42 277	78,5	42 356	79,0
Ostatní	30	0,1	0	0,0	0	0,0
Celkem	53 043	100,0	54 038	100,0	53 569	100,0

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad , vlastní výpočet

Strukturu dotací v pražské zoo znázorňuje tabulka č. 10, „Dotace podle poskytovatele v Zoologické zahradě hl. m. Prahy“.

Tabulka 10: Dotace podle poskytovatele v Zoologické zahradě hl. m. Prahy

Dotace podle poskytovatele v Zoologické zahradě hl. m. Prahy						
Rok	2004		2005		2006	
	V tis. Kč	%	V tis. Kč	%	V tis. Kč	%
Ministerstvo živ. prostředí	7 589	6,9	7 687	7,1	8 204	7,6
Zřizovatel	100 981	93,1	100 981	92,9	99 447	91,9
Ostatní	0	0,0	0	0,0	543	0,5
Celkem	108 570	100,0	108 668	100,0	108 194	100,0

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad , vlastní výpočet

Také zde tvoří největší část dotací příspěvek od zřizovatele, ten činí v průměru 92,62 % z celkových dotací. Dotace od Ministerstva životního prostředí pak činí průměrně 7,22 % dotací. Nejmenší část tvoří pak ostatní dotace. V případě pražské zoologické zahrady se jedná o příspěvek od Evropského sociálního fondu. Zoologická zahrada hl. m. Prahy se zapojila do programu „Jednotný programový dokument pro Cíl 3 regionu NUTS 2 hlavní město Praha“ (dále jen JDP 3).

„Jde o program, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu. Padesáti procenty z ESF, a druhou polovinou z národních veřejných zdrojů - státního rozpočtu a rozpočtu hlavního města Prahy.

Hlavním cílem programu je efektivní trh práce založený na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje“¹.

¹ *Evropský sociální fond* [online]. 21.10.2005 [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=216>>.

Dárcovské sms

Dárcovské sms, dále jen DMS (Donors Message Service) je jednou z možností, jak nadace a neziskové organizace mohou získat od jednotlivců příspěvek pomocí mobilního telefonu, kdy DMS je paušální částka 30 Kč, z níž příjemce obdrží 27 Kč. Rozdíl tvoří zúčtování daně z přidané hodnoty.

V ZOO Dvůr Králové, a. s. tuto službu využívají pod názvem „Dobij mi kredit“. Takto získanými penězi pak zoo podporuje chov zvířat, které mají speciální požadavky a tudíž i zvýšené náklady na jejich chov. Do tohoto systému bylo zařazeno 11 zvířat a to: okapi, žirafa Rothschildova a žirafa síťovaná, nosorožci, slon africký, gepard, tygr usurijský, orangutan bornejský, lemur kata, plameňáci, ibis rudý a tomistoma úzkohlavá. Královédvorská zoo využívá systém DMS teprve od roku 2006. Informace o možnostech DMS je možné najít jak na webových stránkách zoo, tak i u jednotlivých zvířat v zoologické zahradě.

V Zoologické zahradě hlavního města oproti tomu využívají DMS již od 1. 8. 2004. Návštěvníkům nebo dárcům jí prezentují jako sponzorování mobilem svého nejoblíbenějšího zvířete. Na jejich webových stránkách je prezentováno 279 zvířat, kterým je možno DMS zaslat. Na těchto stránkách je i přesný návod jak tuto zprávu zaslat i informace o tom, kolik které zvíře dostalo DMS. Informace o možnosti DMS můžou návštěvníci najít také přímo na informačních tabulích u jednotlivých zvířat. Mezi zvířata s nejvyšším množstvím DMS patří slon, tygr, gorila a žirafa.

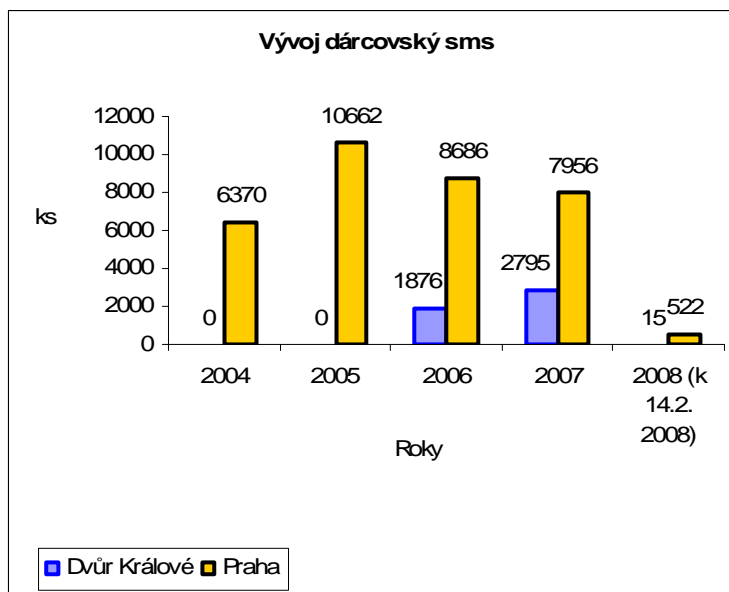
V následující tabulce a grafu, je znázorněn průběh DMS v obou zoologických zahradách. Vzhledem k tomu, že zoo ve Dvoře Králové tuto možnost využívají až od roku 2006, kdy se také stala akciovou společností, můžeme porovnávat pouze poslední dva roky.

Tabulka 11: Počet dárcovských sms

Počet dárcovský sms						
Rok	2004	2005	2006	2007	2008 (k 14.2. 2008)	Celkem
Dvůr Králové	0	0	1876	2795	15	4686
Praha	6370	10662	8686	7956	522	34196

Zdroj: www.darcovskasms.cz

Graf 7: Vývoj dárcovských sms

Zdroj: www.darcovskasms.cz , vlastní úprava

Ve Dvoře Králové získala zoologická zahrada za období od 1. 1. 2006 až do 14. 2. 2008 celkem 4686 DMS v celkové hodnotě 126 522 Kč. Oproti tomu zoo v Praze získala za stejné období 17164 DMS v hodnotě 463 428 Kč, což je téměř 3,7krát více než ve Dvoře Králové. Tento rozdíl může být dán mnoha faktory. Jedním z nich je to, že zatímco v královédvorské zoo s DMS začínali, v pražské zoo už s tímto měli určité zkušenosti. Pokud ale bychom porovnávali první dva roky v obou zoo, dojdeme ke stejnému závěru.

Nejvýznamnějším faktorem, který může toto ovlivnit je ale návštěvnost. Jak už jsem uvedla v metodické části, budu vše vztahovat k návštěvnosti. Bohužel ale návštěvnost za rok 2007 nebyla zveřejněna v žádné ze zoo. Tudíž můžeme porovnávat pouze podle roku 2006, což nemá bohužel významnější vypovídací hodnotu vzhledem k tomu, co bylo napsáno v předchozím odstavci.

Tabulka 12: DMS na 1 návštěvníka (v ks)

DMS na 1 návštěvníka (v ks)			
Rok	2004	2005	2006
Dvůr Králové	0	0	0,004
Praha	0,007	0,009	0,008

Zdroj: www.darcovskasms.cz , vlastní výpočet

Pokud budeme porovnávat pouze na základě roku 2006, vidíme, že pražská zoologická zahrada získala o 100 % DMS na jednoho návštěvníka více (hodnoty jsou zaokrouhlená na tři desetinná místa).

Dalším faktorem, jenž je velmi těžko vyhodnotitelný a možná i vyhodnotit nelze, je právní forma. Podle mého názoru je možné, že na potencionální dárce akciová společnost působí dojmem velké společnosti, která nepotřebuje podporu, oproti příspěvkové organizaci, která k přispění na provoz evokuje již svým názvem. Tuto problematiku by mohl vyřešit pouze rozsáhlý sociologický výzkum, což není v možnostech této práce a vztahuje se ke všem možnostem sponzoringu.

Rozdíl může být také způsoben tím, že zatímco v královédvorské zoo si lze vybrat pouze z omezeného množství druhů, v Praze je neomezený výběr.

Zooadopce

Zoo adopce nebo-li adopce zvířat je další možností, jak podpořit zoo nebo své oblíbené zvíře. Chce-li se někdo stát adoptivním rodičem, musí zaplatit částku, která je uvedena buď na webových stránkách každé zoo, kde jsou i informace o tom, jak adopci objednat nebo jakou částkou přispět, nebo u jednotlivých zvířat. Částka se odvíjí od ročních nákladů na krmení a dalších nákladů na péči o zvíře. Jméno adoptivního rodiče je pak umístěno na informační tabuli u konkrétního zvířete a na www-stránkách. Zooadopci je také možné věnovat jako dárek a trvá 12 měsíců.

V pražské zoo jsou s adopcí spojené další výhody. Kromě cedulky se jménem na informační tabuli a certifikátu o adopci pak rodič získá i „obrázek vašeho svěřence; volnou rodinnou vstupenku na jednu návštěvu zoo; pozvánky na akce pořádané během

roku; časopis *trojský koník* 2x ročně a samolepku s logem *Zooadopce*¹⁸. V pražské zoo k 3. březnu 2008 je 2289 adoptivních rodičů. Bohužel mi zoo nebyla schopna poskytnout částku, jaká je suma takto získaných finančních prostředků nebo informace o tom, jaký byl vývoj počtu adopcí v minulých letech.

V Zoo Dvůr Králové adoptivní rodič získá cedulku se jménem na informační tabuli u zvířete. Jeho jméno je také zveřejněno v areálu zoo na vývěsní tabuli sponzorů a adoptivních majitelů, na internetových stránkách a ve výroční zprávě.

V následující tabulce je vidět vývoj v letech 2004 – 2006. Za rok 2007 ještě není zpracovaná výroční zpráva.

Tabulka 13: Vývoj počtu zooadopcí v ZOO Dvůr Králové, a.s.

Vývoj počtu zooadopcí v ZOO Dvůr Králové, a. s.			
Rok	2004	2005	2006
Počet adoptivních rodičů	147	116	110
Počet adoptovaných zvířat	178	141	144
Částka	506 475,80 Kč	502 780,20 Kč	628 875,00 Kč

Zdroj: *Výroční zpráva 2004 - 2006*, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové

Sponzoring a další příjmy

Příjmy ze sponzoringu, ať už se jedná o peněžité či nepeněžité, tvoří důležitou část příjmů každé nevýdělečné organizace. V případě zoologických zahrad nepeněžité dary tvoří z velké části zvířata, která poskytli zoologické zahrady i soukromí chovatelé, a krmiva.

V následující tabulce a grafu je možno vidět, jak se vyvíjely příjmy z darů. V případě zoologické zahrady v Praze se mi nepodařilo zjistit, kolik činili dary v roce 2005. Tyto dary byly nižší než v roce 2004, ale přesto přesáhly plánovanou výši o 4,7 %.

V případě zoo ve Dvoře Králové je třeba vzít v potaz to, že v roce 2005, dary získávala zoologická zahrada jako příspěvková organizace i jako akciová společnost. Příspěvková organizace získala 2 318 tis. Kč a akciová organizace 1 175 tis. Kč.

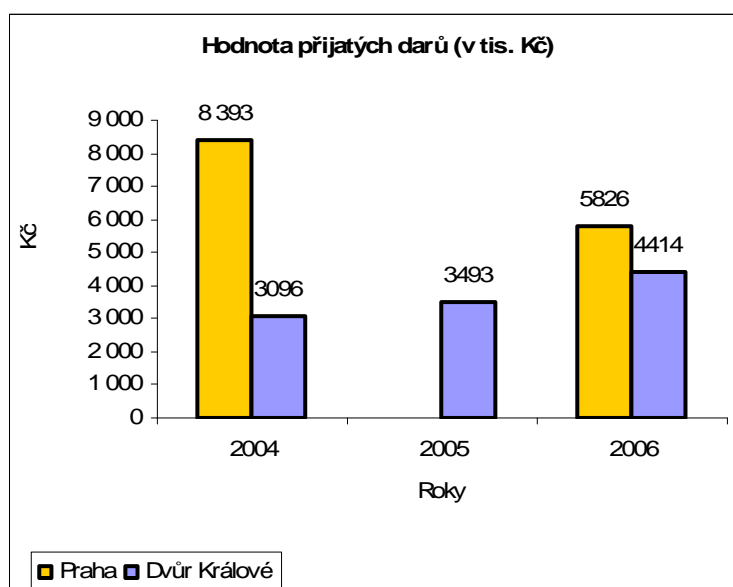
¹⁸ *ZOO Praha* [online]. 2004 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <http://www.zoopraha.cz/adopce_info.php>

Tabulka 14: Hodnota přijatých darů (v tis. Kč)

Hodnota přijatých darů (v tis. Kč)			
Rok	2004	2005	2006
Praha	8 393	¹⁹	5 826
Dvůr Králové	3 096	3 493	4 414

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy

Graf 8: Dary (v tis. Kč)

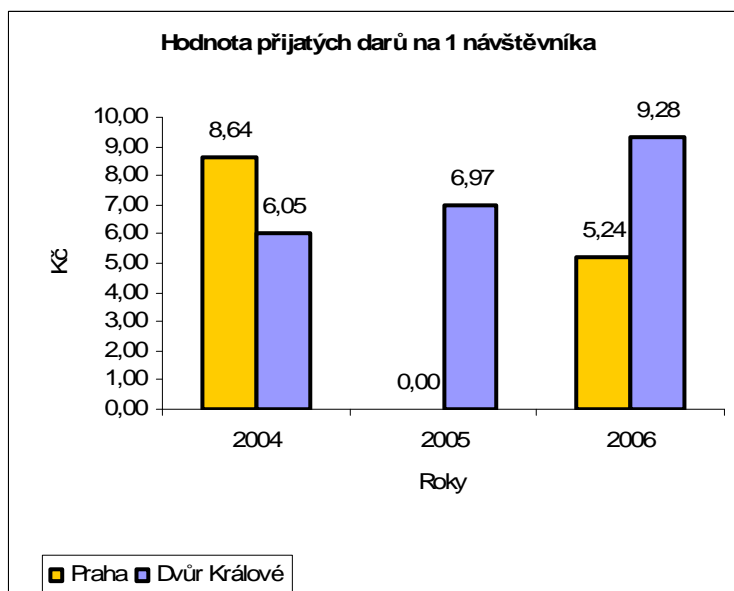
Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy, vlastní úprava

Jak je vidět, pražské zoologické zahradě se dařilo v celkové hodnotě získávat více peněžních prostředků z darů. Pokud ale vezmeme v potaz faktory, které mohou tato čísla ovlivnit, tak jak tomu bylo i v případě DMS, tak pokud se zaměříme na počet zákazníků, královédvorská zoo je vidět stoupající tendence v získávání peněžních prostředků, zatímco v případě zoo v Praze bude tento trend zřejmě klesající, ale díky

¹⁹ Nepodařilo se mi zjistit, kolik činily dary v roce 2005. Byly nižší než v roce 2004, ale přesto přesáhly plánovanou výši o 4,7 %.

chybějícímu údaji z roku 2005 to nelze s jistotou tvrdit. Z grafu je vidět, že nelze vyvozovat závěry z toho, že by právní forma měla nějaký vliv na získávání darů.

Graf 9: Hodnota přijatých darů na 1 návštěvníka

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy, vlastní výpočet

Dalším faktorem, který podle mého může ovlivnit velikost sponzorských darů, jsou hlavní partneři zoologických zahrad a jejich vztah k zoo. Mezi hlavní partnery pražské zoo patří firmy:

- Coca-cola Beverages Česká republika, spol. s. r. o.,
- Komerční banka,
- Opavia,
- Prima zmrzlina,
- Toyota,
- Velkopopovický Kozel.

Ve Dvoře Králové to jsou pak:

- ČSOB,
- EMWAC Group s. r. o.,

- Východočeská plynárenská, a. s.,
- Skupina ČEZ.

Důležitým faktorem také může být to, jak se samotná zahrada prezentuje.

Dalším důležitým příjmem jsou příjmy z reklam a pronájmu reklamních ploch nebo prezentace výrobků, kdy firmy mohou mít svou reklamu nebo prezentaci umístěnou v areálu zoo, na parkovištích apod. Nemusí se jednat nutně jen o peněžní plnění, ale například o reklamní kampaně v rádiích, dodávky krmiv a další služby.

V tabulce č. 8 a grafu č. 4 je vidět vývoj příjmů z reklam v letech 2004–2006 v tisících korunách. V jednotlivých letech jsou zřetelné rozdíly, které ale nejsou ve prospěch jedné organizace.

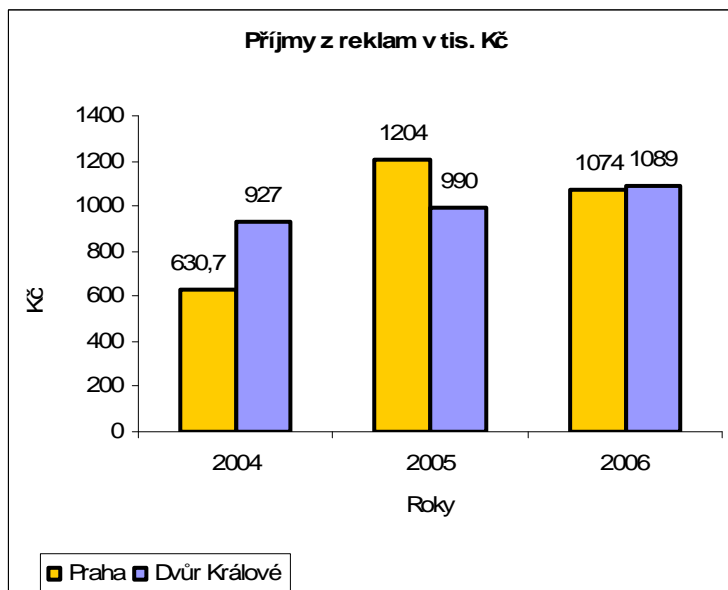
Tabulka 15: Příjmy z reklam (v tis. Kč)

Příjmy z reklam (v tis. Kč)			
Rok	2004	2005	2006
Praha	630,7	1204	1074
Dvůr Králové	927	990	1089

Zdroj: *Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy*

Pokud se ale podíváme na tabulku č. 9 a na graf č. 5, které ukazují vývoj příjmů z reklam na 1 návštěvníka, je zřejmé, že ZOO Dvůr Králové je úspěšnější v získávání těchto příjmů. V roce 2004 činily příjmy z reklam v pražské zoo pouhých 35,8 % prostředků, které získala královédvorská zoologická zahrada. V roce 2005 to bylo 50,2 % prostředků a v roce 2006 42,1 %.

Graf 10: Příjmy z reklam v tis. Kč

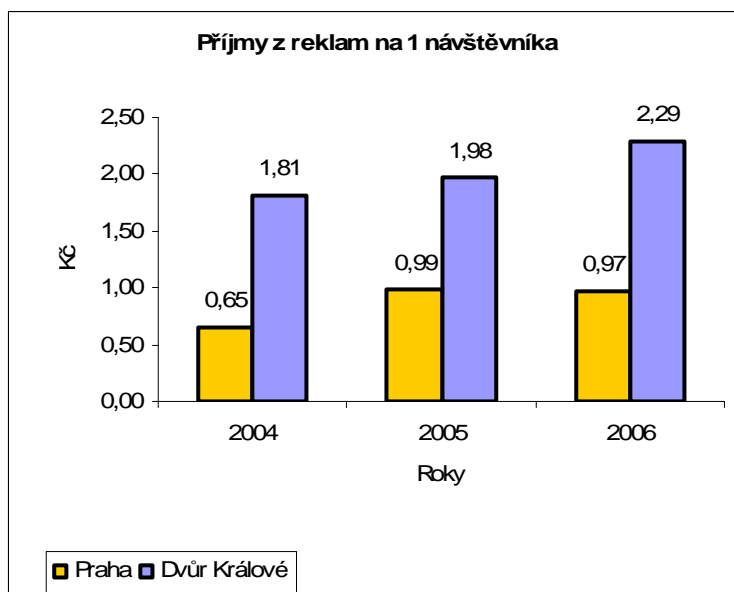
Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy, vlastní úprava

Tabulka 16: Příjmy z reklam na 1 návštěvníka v Kč

Příjmy z reklam na 1 návštěvníka v Kč			
Rok	2004	2005	2006
Praha	0,65	0,99	0,97
Dvůr Králové	1,81	1,98	2,29

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy, vlastní výpočet

Graf 11: Příjmy z reklam na 1 návštěvníka (v Kč)

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové, Výroční zpráva 2004 - 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy, vlastní úprava

Nemusí jít však nutně o vliv právní formy. Je nutné zohlednit i atraktivnost jednotlivých zoologických zahrad pro reklamní činnost, velikost expoziční části či přístup managementu.

3.4 Ekonomická soběstačnost

Jak již bylo uvedeno v metodické části této práce, ekonomická soběstačnost je poměr mezi příjmy a náklady. Výsledkem je to, do jaké míry je organizace schopná zajistit provoz z vlastních příjmů, respektive z vlastních příjmů a sponzorských darů.

Ekonomická soběstačnost – varianta bez sponzorských darů

V následující tabulce a grafu je vývoj ekonomické soběstačnosti bez sponzorských darů.

Výpočet vychází z tohoto vzorce:

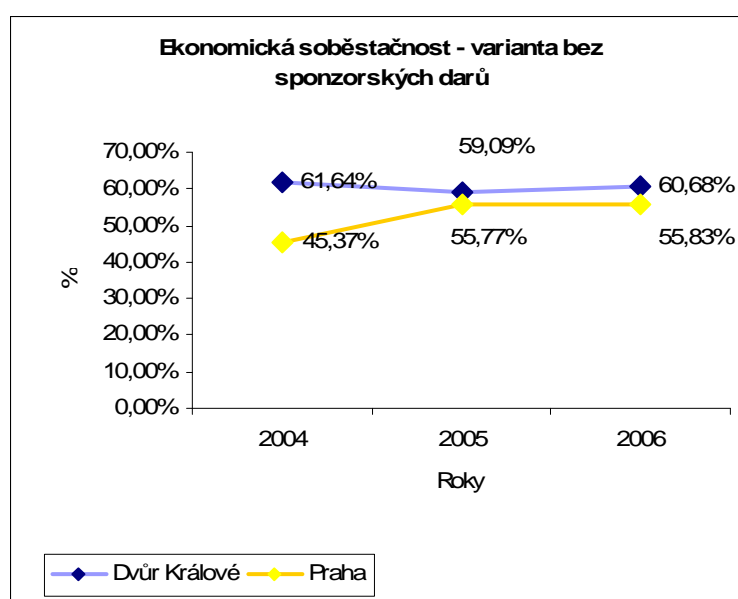
$$\text{Ekonomická soběstačnost} = \frac{\text{vlastní příjmy (bez sponzorských darů)} \times 100}{\text{celkové náklady (výdaje)}}$$

Tabulka 17: Ekonomická soběstačnost – varianta bez sponzorských darů

Ekonomická soběstačnost – varianta bez sponzorských darů			
Rok	2004	2005	2006
Dvůr Králové	61,64%	59,09%	60,68%
Praha	45,37%	55,77%	55,83%

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Graf 12: Ekonomická soběstačnost bez sponzorských darů

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad, vlastní úprava

Z tabulky i grafu je vidět, že Zoo Dvůr Králové má v posuzovaném období ekonomickou soběstačnost bez sponzorských darů vyšší než Zoo hlavního města Prahy. V roce 2004 byla její soběstačnost vyšší o 16,27 %. V dalších letech pak ekonomická soběstačnost v pražské zoo vzrostla ze 45,37 % v roce 2004 na 55,83 % v roce 2006. I přes tento značný nárůst má královédvorská zoo vyšší soběstačnost, v roce 2005 o 3,32% a v roce 2006 o 4,85 %.

Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary

Ekonomická soběstačnost, varianta se sponzorskými dary se vypočítá obdobně jako varianta bez sponzorských darů. Vzorec je následující:

$$\text{Ekonomická soběstačnost} = \frac{\text{vlastní příjmy (se sponzorskými dary) x 100}}{\text{celkové náklady (výdaje)}}$$

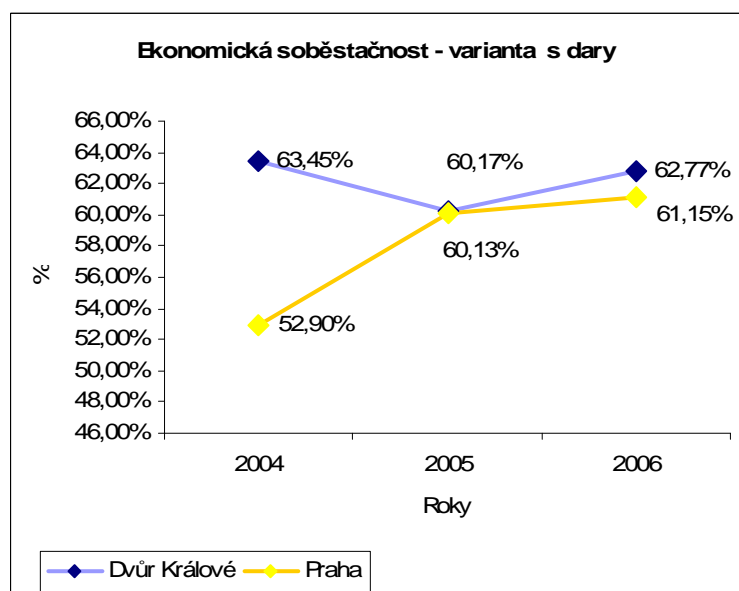
Z tabulky č. 18, „Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary“, a grafu č. 13, „Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary“, je zřejmé, že přestože v pražské zoo tento ukazatel ukazuje určitý růst, zoo ve Dvoře Králové má tento ukazatel vyšší. Tento závěr jsme mohli očekávat, vzhledem k tomu, že tato organizace získává, jak jsme zjistili při předchozí analýze příjmů, více finančních prostředků.

Tabulka 18: Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary

Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary			
Roky	2004	2005	2006
Dvůr Králové	63,45%	60,17%	62,77%
Praha	52,90%	60,13%	61,15%

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad

Graf 13: Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary

Zdroj: Výroční zpráva 2004 - 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad, vlastní úprava

Závěr

Cílem této práce bylo najít výhody a nevýhody akciové společnosti a příspěvkové organizace v oblasti provozování zoologických zahrad, zvážit, která právní forma je v této situaci výhodnější a případně zjistit, jaké důvody měly územně samosprávné celky k volbě jimi použité právní formy.

V praktické části jsem se snažila zjistit, která z právních forem podnikání má lepší podmínky pro získávání finančních prostředků a která organizace je schopna z větší části pokrýt náklady ze svých zdrojů.

Vzhledem k tomu, že porovnávané organizace nejsou shodné co do velikosti, atraktivnosti či do návštěvnosti, bylo nutné všechny analyzované příjmy vztáhnout k určitému měřítku tak, aby výsledky bylo možné porovnávat. Proto všechny závěry budu vyvozovat z příjmu na 1 návštěvníka.

Zoo Dvůr Králové a. s. ve všech posuzovaných příjmech (celkové a vlastní příjmy organizace, veřejné dotace, dary, příjmy z pronájmu reklamních ploch), kromě příjmů z dárcovských sms, předčila Zoologickou zahradu hl. m. Prahy p. o. Stejná situace nastala i v analýze ekonomické soběstačnosti organizace. Mohla bych tedy říct, že je zoologická zahrada ve formě akciové společnosti výhodnější. Výsledky mohou být ale zkreslené mnoha faktory, z nichž podle mého mínění je výše vstupného, které ovlivňuje především vlastní příjmy ale také návštěvnost zoologické zahrady. Dalším činitelem, který bezesporu ovlivňuje hospodaření organizace je samotný management a jeho přístup. Při formulování závěru, je také nutné zvážit předchozí vývoj v zoologické zahradě, především povodně v roce 2002, které pražskou zoologickou zahradu postihly v takovém rozsahu, že následky se mohou v hospodaření organizace ukazovat ještě nyní.

Další faktory, které mohou ovlivnit tuto problematiku vychází z teoretických východisek a legislativy. Je zřejmé, že problematika, kterou se zabývá tato práce, je velmi obsáhlá a není ji možné v této práci celou popsat. Každá z těchto právních norem může mít své výhody a nevýhody, které se mohou případ od případu lišit. Osobně si myslím, že největším problémem v příspěvkové organizaci může být nedefinovat vazby mezi zřizovatelem a organizací. Nemám na mysli vztahy finanční ale např. kontrolu ze strany zřizovatele, která není nikde přesně nedefinována, jak je tomu v případě dozorčí

rady u akciové společnosti. To může vést i v krajních případech až do situace, kdy jsou na management příspěvkové organizace vyvíjeny různé tlaky ze strany zřizovatele, které mohou mít základ třeba i v osobních antipatiích.

Další výrazně odlišnou a velmi důležitou oblastí je získávání finančních prostředků, především kvůli financování investic, obnově ale i marketingu nebo PR, které mají stále větší nároky na financování a často mohou být klíčem k úspěšnému fungování. Zatímco akciová společnost je v podstatě omezena pouze tím, co jí jsou banky a ostatní subjekty ve formě úvěrů jsou ochotny poskytnout, v příspěvkové organizaci je třeba souhlas zřizovatele s každou půjčkou nebo úvěrem. Na druhou stranu, jako výhodu tohoto omezení vidím to, že se příspěvková organizace díky této kontrole nemůže dostat do situace, kdy není schopna dostát svým závazkům.

V oblasti účetnictví se jako nejvýraznějším faktorem ukazuje účtování odpisů, které může být významným faktorem pro volbu právní formy. Dalším faktorem, který je při zakládání nutné zvážit, je daňové zatížení. Této problematice se blíže věnuji v kapitole 3.5 Financování, podkapitola Srovnání daňové povinnosti v příspěvkové organizaci a akciové společnosti. Z této kapitoly vyplývá, že pro společnost je lepší být příspěvkovou organizací, pokud má daňový základ nižší než 630 000 Kč.

Literatura

Knihy a časopisy

1. BŘEŇ, Jan, et al.: *Obce 2005*. Praha: ASPI, 2005. 864 s. ISBN 80–7357-075–0.
2. MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha : ORAC, 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1
3. NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Oeconomica, 2005. 96 s. ISBN 80–245-0851–6.
4. RŮŽIČKOVÁ, Růžena: *Neziskové organizace, vznik, účetnictví, daně*. 9. aktualizované vyd. Ostrava: Anag, 2006. 238 s. ISBN 80–7263-343–0.
5. STEJSKALOVÁ, Irena: *Účetnictví příspěvkových organizací*. 1. vyd. Praha: Praha: Vysoká škola ekonomická, Oeconomica, 2003, 70 s. ISBN 80–245-0592–4
6. STUHLÍKOVÁ, Helena, KOMRSKOVÁ, Sofia. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 343 s. ISBN 978–80-7263–434-7.
7. SYNEK, Miloslav, et al.: *Podniková ekonomika*. 4. přepracované vyd., Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4

Právní předpisy

1. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
2. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
3. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
4. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Výroční zprávy

1. Výroční zpráva 2004, Unie českých a slovenských zoologických zahrad
2. Výroční zpráva 2005, Unie českých a slovenských zoologických zahrad
3. Výroční zpráva 2006, Unie českých a slovenských zoologických zahrad
4. Výroční zpráva 2004, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové
5. Výroční zpráva 2005, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové
6. Výroční zpráva 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada Dvůr Králové
7. Výroční zpráva 2004, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy
8. Výroční zpráva 2005, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy
9. Výroční zpráva 2006, Výroční zpráva Zoologická zahrada hl. m. Prahy

Webové stránky

1. *DMS dárcovská sms* [online]. 12. 12. 2007 [cit. 2007-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.darcovskasms.cz>>.
2. *Evropský sociální fond* [online]. 21.10.2005 [cit. 2008-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/clanek.php?lg=1&id=216>>.
3. *Forbes traveler.com* [online]. 2007 [cit. 2007-11-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.forbestraveler.com/best-lists/top-zoos-story.html>>.
4. *Seznam encyklopedie* [online]. 1996 , 7. 12. 2007 [cit. 2007-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/464912-zoologicka-zahrada>>.
5. *Zoo Dvůr Králové* [online]. 2004, [cit. 2008-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.zoodk.cz>>.
6. *ZOO Praha* [online]. 2004 [cit. 2007-12-15]. Dostupný z WWW: <www.zoopraha.cz>.

Seznam grafů

Graf 1: Daňová povinnost v a. s.	19
Graf 2: Daňová povinnost v p. o.....	20
Graf 3: Srovnání daňových povinností	21
Graf 4: Celkové příjmy na 1 návštěvníka	31
Graf 5: Vlastní příjmy na 1 návštěvníka v Kč.	32
Graf 6: Dotace na 1 návštěvníka.....	33
Graf 7: Vývoj DMS	37
Graf 8: Dary (v tis. Kč).....	40
Graf 9: Dary na 1 návštěvníka.	41
Graf 10: Příjmy z reklam v tis. Kč.....	43
Graf 11: Příjmy z reklam na 1 návštěvníka (v Kč)	44
Graf 12: Ekonomická soběstačnost bez sponzorských darů.....	45
Graf 13: Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary“	46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdíly v účtové osnově příspěvkových organizací a podnikatelů	22
Tabulka 2: Účtování odpisů dlouhodobého hmotného majetku	23
Tabulka 3: Názvy účtů	23
Tabulka 4: Kontaktní údaje ZOO Dvůr Králové a. s.	25
Tabulka 5: Kontaktní údaje Zoologické zahrady hl. m. Prahy	27
Tabulka 6: Struktura příjmů	30
Tabulka 7: Dotace (v tis. Kč)	33
Tabulka 8: Dotace na 1 návštěvníka v Kč.....	33
Tabulka 9: Dotace podle poskytovatele v ZOO Dvůr Králové.....	34
Tabulka 10: Dotace podle poskytovatele v Zoologické zahradě hl. m. Prahy.....	35
Tabulka 11: Dárcovské sms (v ks)	36
Tabulka 12: DMS na 1 návštěvníka.....	38
Tabulka 13: Vývoj zoodopcí v ZOO Dvůr Králové, a.s.	39
Tabulka 14: Dary (v tis. Kč)	40
Tabulka 15: Příjmy z reklam (v tis. Kč).....	42
Tabulka 16: Příjmy z reklam na 1 návštěvníka v Kč	43
Tabulka 17: Ekonomická soběstačnost – varianta bez sponzorských darů.....	45
Tabulka 18: Ekonomická soběstačnost – varianta se sponzorskými dary“.....	46